

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 janvier 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code d’instruction criminelle en
ce qui concerne la mini-instruction**

(déposée par M. Renaat Landuyt)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 januari 2014

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
Strafvordering wat het mini-onderzoek betreft**

(ingediend door de heer Renaat Landuyt)

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi vise à inclure la perquisition dans la liste des mesures d’instruction qui peuvent être requises par le procureur du Roi auprès du juge d’instruction sans qu’une instruction judiciaire soit ouverte, c’est-à-dire la “mini-instruction”.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de huiszoeking op te nemen in de lijst van onderzoekshandelingen die door de procureur des Konings bij de onderzoeksrechter kunnen worden gevorderd zonder dat een gerechtelijk onderzoek wordt ingesteld, de zogenaamde mini-instructie.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publications@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à inclure la perquisition dans la liste des mesures d'instruction qui peuvent être requises par le procureur du Roi auprès du juge d'instruction sans qu'une instruction judiciaire soit ouverte, c'est-à-dire la (mini-instruction). (28septies CiC).

Pour le moment, il n'est en effet pas possible de faire ordonner une perquisition par un juge d'instruction dans le cadre de la mini-instruction, mais cela requiert au contraire à chaque fois l'ouverture d'une instruction judiciaire à part entière. Qui dit "instruction judiciaire", dit inévitablement aussi procédures fort complexes et multiples, telles que les procédures "Franchimont" tout au long de l'instruction (c.-à-d. demandes de consultation du dossier, demandes d'actes d'instruction complémentaires, qui doivent toutes être traitées par le juge d'instruction et, bien souvent, en cas d'appel, par la Chambre des mises en accusation), le règlement de la procédure prévoyant à chaque fois des possibilités d'appel et de cassation, etc. Les analyses en matière de délais de traitement montrent en effet que les instructions de ce type ne sont en fait plus gérables, à plus forte raison lorsque nous avons affaire à des cas de criminalité économique, financière, fiscale, sociale (complexe) (cf. notamment en détail LIEGEOIS, Y., De onvermijdelijke evolutie van het strafprocesrecht, De wet voorbij, Liber Amicorum Luc Huybrechts, Antwerpen, Intersentia, 2010, 221-257; SCHUERMANS, F., "Het vooronderzoek in strafzaken: één van die vele dringende werven van Justitie", in Het strafrecht bedreven, Liber Amicorum Alain De Nauw, Brugge, Die Keure, 2011, 787-808; SCHINS, F., *Verslag over het rechtspreken Gent 01/09/2011: "Over gerechtelijk onderzoek en hoger beroep: een oproep tot vernieuwing"* (Bijdrage: "Gerechtigelijke achterstand en rechtsbedeling: de evolutie over meerdere jaren", Tamara Van Der Elst en Jozef Moors, statistisch analisten, en advocaat-generaal Philippe Gysbergs, http://www.om-mp.be/images/upload_dir/20110901_Opening_gerechtigelijk_jaar_%5B1_%5D.pdf). Nous parlons en effet de délais de traitement moyens de 5 ans (affaires financières) à 5,5 ans (affaires fiscales) avant qu'un jugement soit prononcé en première instance. En degré d'appel, il n'y a pratiquement plus aucune affaire pénale qui se conclut sans application des règles en matière de prescription ou de délai raisonnable en matière pénale. Et cela, répétons-le, lorsque nous avons affaire à une instruction qui, dans l'état actuel de la législation, est inévitable si l'on souhaite procéder à une perquisition (sous la contrainte).

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Onderhavig wetsvoorstel heeft tot doel de huiszoeking op te nemen in de lijst van onderzoekshandelingen die door de procureur des Konings bij de onderzoeksrechter kunnen worden gevorderd zonder dat een gerechtelijk onderzoek wordt ingesteld, de zogenaamde mini-instructie (28septies Sv.) .

Momenteel is het immers niet mogelijk om een huiszoeking te laten bevelen door een onderzoeksrechter in het kader van de mini-instructie maar vergt dit integendeel telkens het opstarten van een volwaardig gerechtelijk onderzoek. Wie "gerechtelijk onderzoek" zegt, zegt onvermijdelijk ook zeer complexe en veelvuldige procedures, zoals de procedures "Franchimont" tijdens het hele onderzoek (t.t.z. verzoeken tot inzage dossier, verzoeken tot opheffing inbeslagnames, verzoeken om bijkomende onderzoekshandelingen uit te voeren, die allen behandeld dienen te worden door de onderzoeksrechter en zeer dikwijls, bij hoger beroep, door de Kamer van Inbeschuldigingstelling), als de regeling van de rechtspleging met telkens beroep en cassatiemogelijkheden, enz ... Analyses inzake doorlooptijden van gerechtelijke onderzoeken laten immers zien dat dit soort van onderzoeken eigenlijk niet meer beheersbaar zijn, *a fortiori* niet meer wanneer we te maken hebben met (complexe) eco-fin-fisc-soc criminaliteit (cf. ondermeer in detail LIEGEOIS, Y., De onvermijdelijke evolutie van het strafprocesrecht, De wet voorbij, Liber Amicorum Luc Huybrechts, Antwerpen, Intersentia, 2010, 221-257; SCHUERMANS, F., "Het vooronderzoek in strafzaken: één van die vele dringende werven van Justitie", in Het strafrecht bedreven, Liber Amicorum Alain De Nauw, Brugge, Die Keure, 2011, 787-808; SCHINS, F., *Verslag over het rechtspreken Gent 01/09/2011: "Over gerechtelijk onderzoek en hoger beroep: een oproep tot vernieuwing"* (Bijdrage: "Gerechtigelijke achterstand en rechtsbedeling: de evolutie over meerdere jaren", Tamara Van Der Elst en Jozef Moors, statistisch analisten, en advocaat-generaal Philippe Gysbergs, http://www.om-mp.be/images/upload_dir/20110901_Opening_gerechtigelijk_jaar_%5B1_%5D.pdf). We spreken inderdaad over een gemiddelde doorlooptijd van 5 jaar (financiële zaken) tot 5,5 jaar (fiscale zaken) vooraleer een vonnis in eerste aanleg volgt. In graad van beroep eindigt quasi geen enkele strafzaak nog zonder toepassing van de regels van de verjaring of de redelijke termijn in strafzaken. Dit alles, het weze herhaald, wanneer we te maken hebben met een gerechtelijk onderzoek dat in de huidige stand van de wetgeving onvermijdelijk is wanneer men een huiszoeking (onder dwang) wenst te doen.

Par ailleurs, la perquisition constitue un devoir d'enquête de plus en plus courant, aussi bien dans des dossiers complexes (par exemple des dossiers économico-financiers) que dans des dossiers plus simples (par exemple un vol ordinaire). Le fait que, dans ce contexte, le juge d'instruction soit toujours tenu de poursuivre l'instruction n'est généralement pas une bonne chose et, surtout, ne présente aucune valeur ajoutée. Dans le cas d'un dossier complexe, il devra se familiariser avec le dossier complet, même s'il n'est pas nécessaire d'accomplir des actes d'instruction poussés. Dans le cas d'un dossier simple, il s'agit plutôt d'un gaspillage de la capacité du juge d'instruction et de tous les organes successifs appelés à intervenir (chambre du conseil, chambres de mises en accusation, Cour de cassation, *etc.*)

On notera en effet qu'après l'instruction judiciaire, une procédure doit encore se dérouler devant la chambre du conseil, la chambre des mises en accusation, la Cour de cassation et, le cas échéant, à nouveau devant la chambre des mises en accusation, qui risque de prendre beaucoup de temps à plus forte raison dans le cas d'un dossier complexe. Pour ce type de dossiers, le règlement de la procédure prend facilement une à plusieurs années. Mais aussi de manière plus générale, la procédure, qui n'existe pas au niveau de l'information, est particulièrement longue. C'est pourquoi il est proposé de reprendre aussi la perquisition dans la liste des actes d'instruction qui peuvent être accomplis dans le cadre de la mini-instruction, tout en gardant aussi à l'esprit que le juge d'instruction peut à tout moment se saisir de l'instruction complète s'il estime qu'une instruction est indiquée. En effet, le juge d'instruction décide s'il exécute simplement la mesure requise et renvoie ensuite le dossier au procureur du Roi ou s'il poursuit l'enquête lui-même. Le procureur du Roi/l'auditeur du travail/le procureur fédéral doit fournir au juge d'instruction toutes informations nécessaires permettant à ce dernier d'apprécier en connaissance de cause la nécessité et la régularité de la délivrance d'un mandat de perquisition. En outre, le juge de jugement qui devra finalement connaître de l'affaire a pour tâche première d'également apprécier la légitimité de la perquisition ordonnée.

Dans la pratique, nous constatons d'ailleurs que la confiance des juges d'instruction eux-mêmes à l'égard du ministère public, ne cesse de croître, dès lors que la figure de la mini-instruction est appliquée de plus en plus fréquemment. Sur le plan national, nous avons évolué de 3.644 réquisitions en 2005 à 5.176 en 2009 (une augmentation de 42 %), alors que le nombre d'évocations dans le chef du juge d'instruction n'a pas augmenté dans la même mesure (de 620 en 2005 à

Daarenboven maakt de huiszoeking een steeds meer courante onderzoeksdaad uit, zowel in complexe dossiers (bijvoorbeeld financieel-economische dossiers) als in meer eenvoudige dossiers (bijvoorbeeld gewone diefstal). Dat daarbij dan steeds het onderzoek dient verder gezet te worden door de onderzoeksrechter is door de band geen goede zaak en levert vooral geen enkele meerwaarde op. In geval van een complex dossier, zal hij zich in het volledige dossier dienen in te werken, zelfs indien geen andere verregaande onderzoeksmaatregelen nodig zijn. In geval van een eenvoudig dossier, gaat het eerder om een verspilling van de capaciteit van de onderzoeksrechter en van alle navolgende organen die verplichtend moeten tussenkomen (raadkamer, kamer van inbeschuldigingstelling, Hof van Cassatie, enz ...)

Er moet inderdaad op gewezen worden dat na het gerechtelijk onderzoek nog een procedure voor de raadkamer, Kamer van Inbeschuldigingstelling, Hof van Cassatie en desgevallend opnieuw Kamer van Inbeschuldigingstelling dient te worden doorlopen, die zeker in het geval van een complex dossier zeer tijdrovend kan uitvallen. De regeling van de rechtspleging duurt gemakkelijk één tot meerdere jaren in dit soort van dossiers, maar ook meer algemeen is de procedure, die niet bestaat in het opsporingsonderzoek, bijzonder tijdrovend. Vandaar dat voorgesteld wordt om ook de huiszoeking op te nemen in de lijst van onderzoeksmaatregelen die in het kader van de mini-instructie uitgevoerd kunnen worden daarbij tevens in het achterhoofd houdende dat de onderzoeksrechter steeds het volledige onderzoek naar zich toe kan trekken indien hij van oordeel is dat een gerechtelijk onderzoek toch aangewezen zou zijn. De onderzoeksrechter beslist namelijk of hij uitsluitend de gevorderde maatregel verricht en daarna het dossier terugstuurt aan het openbaar ministerie, dan wel of hij het onderzoek zelf verder zet. De procureur des Konings/arbeidsauditeur/federale procureur dient aan de onderzoeksrechter alle informatie te bezorgen die noodzakelijk is om met kennis van zaken de noodzakelijkheid en de regelmatigheid van het verlenen van een huiszoekingsbevel te beoordelen. Bovendien is het de eerste opdracht van de vonnisrechter die uiteindelijk van de zaak kennis moet nemen, ook de rechtmatigheid van de bevolen huiszoeking te beoordelen.

In de praktijk zien we trouwens dat het vertrouwen in het openbaar ministerie steeds groter wordt bij de onderzoeksrechters zelf, nu de figuur van het mini-onderzoek steeds veelvuldiger wordt toegepast. Op nationaal vlak evolueerden we van 3.644 vorderingen in 2005 naar 5.176 in 2009 (een stijging met 42 %), terwijl het aantal evocaties door de onderzoeksrechter niet in dezelfde mate toenam (van 620 in 2005 naar 850 in 2009 of een stijging met 37 %) In 85 % van de gevallen

850 en 2009, soit une augmentation de 37 %). Dans 85 % des cas, l'information est simplement poursuivie après la réalisation de la mini-instruction et il n'y a donc pas d'évocation, force étant donc de conclure que le juge d'instruction a une grande confiance (sans cesse croissante) dans les informations conduites par le parquet, dès lors que le nombre d'évocations a diminué de 5 % en 5 ans.

Pour ces raisons, l'article 28septies du Code d'instruction criminelle, qui règle la mini-instruction, doit être modifié.

wordt het opsporingsonderzoek gewoon verder gezet na de uitvoering van het mini-onderzoek en is er dus geen evocatie waaruit niet anders dan afgeleid kan worden dan dat de onderzoeksrechter een (steeds) gro(o)t(er) vertrouwen heeft in de vooronderzoeken geleid door het parket, vermits het aantal evocaties is gedaald met 5 % op 5 jaar tijd.

Om deze redenen wordt artikel 28septies van het Wetboek van Strafvordering, dat de mini-instructie regelt, gewijzigd.

Renaat LANDUYT (sp.a)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 28^{septies} du Code d'instruction criminelle, modifié en dernier lieu par la loi du 27 décembre 2005 les mots "ainsi que de la perquisition" sont abrogés et les mots "ainsi que" sont insérés entre les mots "l'article 90ter," et les mots "des actes d'instruction".

9 janvier 2014

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 28^{septies} van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 december 2005, vervallen de woorden "en de huiszoeking" en wordt het woord "en" ingevoegd tussen de woorden "in artikel 90ter," en de woorden "de onderzoekshandelingen".

9 januari 2014

Renaat LANDUYT (sp.a)